

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/128689>

Please be advised that this information was generated on 2018-07-07 and may be subject to change.

bij de thans toegestane commerciële activiteiten geen onversterkte muziek mogelijk is, heeft eiseres niet aanneemelijk gemaakt. Uit de door eiseres overgelegde staat van kosten en opbrengsten van de St. Aegtenkapel over 2010-2011 kan dit niet worden afgeleid en de voorzieningenrechter acht dit zonder verdere onderbouwing ook niet zonder meer aanneemelijk. De bij het onderhavige vrijstellingsbesluit mogelijk gemaakte commerciële activiteiten kunnen immers ook gerealiseerd worden zonder daarbij gebruik te maken van muzikale omlijsting door onversterkte muziek. Dat dit zodanig onaantrekkelijk is voor commerciële partijen dat de St. Aegtenkapel om die reden zal worden gemeden is niet overtuigend onderbouwd. Bovendien heeft verweerder ter zitting toegelicht dat hij het belang van een rendabele exploitatie, ook met het oog op de toekomst van de St. Aegtenkapel, bij zijn belangenafweging heeft betrokken en zich rekenschap heeft gegeven van de mogelijkheid dat de in geding zijnde voorwaarde enige gevolgen zal kunnen hebben voor de exploitatiemogelijkheden van de kapel. Dat verweerder bij het toestaan van verruimde gebruiksmogelijkheden niettemin groter gewicht heeft toegekend aan het belang van de omwonenden dan aan dit belang van De Flint is niet zodanig dat hij daartoe in redelijkheid niet had kunnen komen.

9. Al met al is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder bij zijn belangenafweging in redelijkheid meer gewicht heeft mogen toekennen aan het belang van de omwonenden bij bescherming van hun woon- en leefklimaat in geval van uitbreiding van de gebruiksmogelijkheden van de St. Aegtenkapel met commerciële activiteiten, dan aan het belang van De Flint bij het toestaan van onversterkte muziek tijdens die commerciële activiteiten. Hetgeen in beroep is aangevoerd kan dan ook niet leiden tot vernietiging van het bestreden besluit. Het beroep is ongegrond.

12-95

**ABRvS 6 juni 2012, nr. 201102419/1/A2
(Sittard-Geleen/Aanwijzing monument)
(LJN: BW7605)**

In eerste instantie was ten onrechte op basis van een advies van de monumentencommissie een pand

als gemeentelijk monument aangewezen. Dit advies bevatte echter talloze feitelijke onjuistheden, was niet toegespitst op het in het geding zijnde pand en bovendien was de motivering op veel punten onvoldoende onderbouwd. Zo ontbrak onder andere een nadere toelichting op het feit dat het pand in de redengevende omschrijving is aangemerkt als een voornaam pand uit de Empire-periode.

artikel 6:18 Awb

artikel 6:19 Awb

artikel 6:24 Awb

1. Procesverloop

Bij besluit van 21 april 2009 heeft het college het pand aan de [locatie] (hierna: het pand) aangewezen tot gemeentelijk monument.

Bij uitspraak van 14 januari 2011, verzonden op dezelfde dag, heeft de rechtbank het door [appellant] daartegen ingestelde beroep ongegrond verklaard.

(...)

2.1. Ingevolge artikel 1.1, aanhef en onderdeel a, onder 1, van de Verordening Cultuurhistorie Sittard-Geleen 2008 verstaat deze verordening onder een monument een zaak die van algemeen belang is wegens haar schoonheid, betekenis voor de wetenschap, archeologische, bouwhistorische, natuurhistorische, historisch landschappelijke of cultuurhistorische waarde.

Ingevolge artikel 1.1, aanhef en onderdeel d, verstaat deze verordening onder gemeentelijk monument een onroerend monument, als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onder 1, dat overeenkomstig de bepalingen in hoofdstuk 4 van deze verordening als zodanig is aangewezen.

Ingevolge artikel 4.1, eerste lid, kan het college, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een object aanwijzen tot beschermd gemeentelijk monument.

Ingevolge het derde lid vraagt het college voordat het tot aanwijzing overgaat, advies aan de monumentencommissie.

Ingevolge artikel 9.2, eerste lid, kan het college de aanwijzing ambtshalve of op aanvraag van een belanghebbende wijzigen. Op de wijziging van de aanwijzing is de aanwijzingsprocedure als bedoeld in artikel 4.1, 5.1, 6.1, 7.1 of 8.1 alsmede artikel 4.2, 5.2, 6.2, 7.2 of 8.2 van overeenkomstige toepassing.

Ingevolge het tweede lid blijft, indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, de overeenkomstige toepassing van het tweede lid (lees: het eerste lid) van dit artikel achterwege, en beslist het college binnen een termijn van 4 weken na ontvangst van de aanvraag.

2.2. [appellant] is mede-eigenaar van het pand. Bij brief van 19 juni 2008 heeft het college [appellant] het ontwerpbesluit van 10 juni 2008 tot aanwijzing van het pand als beschermd gemeentelijk monument toegestuurd. Het ontwerpbesluit heeft van 25 juni 2008 tot 31 augustus 2008 ter inzage gelegen. [appellant] heeft van de mogelijkheid gebruik gemaakt om over het ontwerpbesluit zienswijzen naar voren te brengen.

Bij het besluit van 21 april 2009 heeft het college zich op het standpunt gesteld dat de tegen het ontwerpbesluit ingediende zienswijzen geen aanleiding geven om af te zien van het voornemen tot aanwijzing. Het college heeft bij dit besluit, onder verwijzing naar onder meer een redengevende omschrijving van het pand en adviezen van de monumentencommissie van 13 mei 2008 en 19 februari 2009, het pand aangewezen tot gemeentelijk monument.

2.3. De rechtbank heeft geoordeeld dat het college het pand heeft kunnen aanwijzen tot gemeentelijk monument.

2.4. [appellant] betoogt – samengevat weergegeven – dat de rechtbank heeft miskend dat het college het besluit van 21 april 2009 onvoldoende heeft gemotiveerd en aan dit besluit onvoldoende onderzoek ten grondslag heeft gelegd. Volgens hem bevatten de redengevende omschrijving en de adviezen van de monumentencommissie feitelijke onjuistheden.

2.4.1. Dit betoog slaagt. In het advies van 13 mei 2008 heeft de monumentencommissie zich op het standpunt gesteld dat de commissie zich een goed beeld heeft kunnen vormen van de 231 objecten, vermeld op de lijst met

potentiële monumenten, waaronder het pand, op grond waarvan de monumentencommissie positief adviseert ten aanzien van het voornemen om die objecten aan te wijzen tot gemeentelijk monument. Dit advies is derhalve niet toegespitst op dit pand. Het advies van 19 februari 2009 is zeer summier. Een nadere toelichting op de conclusies van de monumentencommissie, dat het pand door een voorname persoonlijkheid is gebouwd en bewoond, dat de architectonische gaafheid bewaard is gebleven en dat de hardstenen deur- en raamomlijstingen op het pand een duidelijke exponent zijn van de in de hele Maasregio toegepaste cultuur, ontbreekt. Mede gezien het betoog van [appellant], onder verwijzing naar de door hem ingebrachte deskundigenrapportage van C. Eggen van 28 juni 2011, dat het pand niet bijzonder is, dat het geen voorbeeld is van de in de hele maasregio toegepaste cultuur en dat de architectonische gaafheid niet bewaard is gebleven, kan een nadere toelichting niet worden gemist. Daarbij komt dat het pand in de redengevende omschrijving is aangemerkt als een voornaam pand uit de uit de Empire-periode, maar dat ook hier een nadere toelichting ontbreekt. Het college heeft voorts de smeedijzeren sierankers in de voorgevel als bijzonder onderdeel opgenomen in de redengevende omschrijving, terwijl is gebleken dat deze niet van smeedijzer maar van roestvrij staal zijn. Bovendien is ten onrechte vermeld dat het stucwerk authentiek is, terwijl is gebleken dat het smeedijzeren hekwerk is aangebracht in de eerste helft van de twintigste eeuw en dat het stucwerk niet authentiek is.

(...)

2.6. Bij besluit van 22 november 2011 heeft het college het besluit van 21 april 2009 gewijzigd, waarbij het college de redengevende omschrijving heeft aangepast en de aanwijzing van het pand tot gemeentelijk monument in stand heeft gelaten.

(...)

2.7. Het college heeft aan het besluit van 22 november 2011 een rapportage van Buro 4 van 7 oktober 2011 ten grondslag gelegd. Deze rapportage is ondertekend door Van der Borgh en door Dukers. In deze rapportage verwijst Buro 4 naar een advies, verzonden bij email van 6 oktober 2011 van prof. dr. D.J. de Vries, senior specialist bouw-historie, in dienst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

2.8. [appellant] betoogt, dat het college, ook na wijziging van de redengevende omschrijving, bij het besluit van 22 november 2011 ten onrechte de aanwijzing van het pand als monument heeft gehandhaafd. [appellant] voert daartoe, onder verwijzing naar de door hem overgelegde deskundigenrapportages van Eggen, ing. W.H.A. Diederer, Van den Bergh en R. Nulens aan, dat het college zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat het pand beschermingswaardig is. Volgens [appellant] is het pand niet bijzonder. Het college kon niet afgaan op de rapportage van Buro 4, aangezien ook deze rapportage feitelijke onjuistheden bevat. Daarbij komt, volgens [appellant], dat Van der Borgh geen onafhankelijk deskundige is.

Van der Borgh werkt als ambtenaar in dienst van de gemeente en opereert derhalve niet als onafhankelijk deskundige. Het college kon daarbij evenmin afgaan op het advies van De Vries, omdat deze feitelijke onjuistheden bevat en omdat De Vries voorbij gaat aan belangrijke details wat betreft de authenticiteit van de natuurstenen omlijstingen. Volgens [appellant] blijkt uit de rapportage van Van den Bergh dat de waardestelling in de redengevende omschrijving onjuist is, nu de typering van het pand incorrect is en de grandeur wordt overdreven. De redengevende omschrijving bevat feitelijke onjuistheden. De bewoning door [persoon A] is niet aangetoond en [persoon B] heeft in een andere periode in het pand gewoond. De beschrijving van de voorgevel is incorrect, omdat het balkon dateert uit de negentiende eeuw en het smeedijzeren hekwerk en de houten railing uit de eerste helft van de twintigste eeuw dateren. De beschrijving van de achtergevel is eveneens onjuist. Het college heeft het natuursteen ten onrechte aangemerkt als bijzonder onderdeel, aldus [appellant].

2.8.1. De betrokkenheid van Van der Borgh bij de totstandkoming van zowel de besluiten van 21 april 2009 en 22 november 2011 als de advisering over de monumentwaardigheid van het pand, laat onverlet dat aan het besluit van 22 november 2011 ook het door De Vries gegeven advies van 6 oktober 2011 ten grondslag ligt. Bezien moet worden of het besluit van 22 november 2011 met de aangepaste redengevende omschrijving, gelet op het advies van 6 oktober 2011, in stand kan blijven. In zijn advies concludeert De Vries dat:

“de architectonische waarden van het pand zijn gelegen in de enigszins gewijzigde voorgevel en de

goedgeels authentieke achtergevel uit de late 18e eeuw of circa 1800 die beide in de late 19e eeuw opgehoogd zijn. De vensteromlijstingen en de ingangspartij van de voorgevel zijn mogelijk herplaatst en aangepast, maar het geheel voegt zich harmonieus in het straatbeeld. De toepassing van hardstenen vensteromlijstingen, de dubbele ingangsdeuren en het toegevoegde balkon uit de twintigste eeuw sluiten aan bij de opzet van deftige woonhuisarchitectuur in Limburg. Het snijwerk van de middenstijl in het bovenlicht is uniek en verdient nadere uitleg.”

De Vries heeft, voorafgaand aan zijn advies, het pand bestudeerd en de bevindingen daarvan neergelegd in het advies. Voorts heeft hij inzichtelijk gemaakt waarop hij zijn conclusie heeft gebaseerd. Dat dit advies feitelijke onjuistheden bevat, zoals door [appellant] is aangevoerd, maakt niet dat het college niet mocht afgaan op zijn bevindingen, omdat deze deels zien op het interieur en De Vries concludeert dat niet het interieur, maar het exterieur beschermingswaardig is en omdat deze voor het overige van ondergeschikt belang zijn en niet afdoen aan de conclusie van De Vries.

Dat De Vries aan de constatering, dat de hardstenen vensteromlijstingen grotendeels zijn weggestuct en gedeeltelijk niet authentiek zijn, niet de door [appellant] gewenste conclusie verbindt dat deze elementen niet beschermingswaardig zijn, maakt evenmin dat het college het advies van De Vries niet ten grondslag mocht leggen aan zijn besluit. De Vries heeft geconstateerd dat de toepassing van hardstenen vensteromlijstingen aansluit bij de opzet van deftige woonhuisarchitectuur. Het college heeft ter zitting genoegzaam nader toegelicht dat ook ingeval de hardstenen vensteromlijstingen zijn weggestuct of zijn vervangen, deze hun monumentale waarde behouden, omdat dit aangeeft dat een pand een ontwikkeling doormaakt en hiermee is beoogd om het pand een voorname uitstraling te geven, zodat de hardstenen vensteromlijstingen van bouwhistorische betekenis zijn.

2.8.2. Het college heeft, naar aanleiding van het verrichte onderzoek, in de redengevende omschrijving de beschrijving van de historie van het pand, van de achter- en zijgevel van het pand en het interieur van het pand volledig herzien. Het college heeft de beschrijving van de voorgevel op onderdelen aangepast en thans als bijzonder onderdeel de smeedijzeren muurankers (krulankers) op de zijgevels

opgenomen. Het college is daarmee op een aantal punten tegemoetgekomen aan de kritiek van [appellant], vervat in zijn zienswijze tegen het voornemen tot aanwijzing.

Uit de redengevende omschrijving blijkt dat het pand als een voornaam pand kan worden aangemerkt. In de waardestelling staat beschreven dat het college het pand van belang acht vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap en cultuurhistorische waarde. Als bijzondere elementen zijn de natuursteenelementen, de smeedijzeren muurankers (krulankers) op de zijgevels, het geprofileerde stucwerk in de voorgevel en de voordeur met bovenlicht en het later aangebrachte balkonhek.

Hieruit en uit de nadere toelichting van het college ter zitting en het advies van De Vries volgt, dat het college het pand beschermingswaardig acht, omdat het een voornaam pand is vanwege de bijzondere onderdelen, de uitstraling en ligging van het pand en de bouwkundige architectuur. Ter zitting heeft het college voorts toegelicht dat de natuurstenen elementen, de smeedijzeren muurankers op de zijgevels, het geprofileerde stucwerk in de voorgevel en het voordeur met bovenlicht en balkonhek, hoewel delen daarvan later zijn aangebracht, als bijzonder worden aangemerkt, omdat zij de grandeur van het pand versterken en de bouwhistorie van het pand weergeven. Dat [appellant], onder verwijzing naar de deskundigenrapportages van Eggen en Van den Bergh, van inzicht verschilt met het college over de grandeur van het pand en de typering van de bijzondere onderdelen, biedt onvoldoende aanknopingspunten voor het oordeel dat het college niet tot de conclusie heeft kunnen komen dat het pand moet worden aangewezen vanwege de in de redengevende omschrijving aangegeven waarden.

Voorts heeft het college weliswaar niet aangetoond dat het pand is bewoond door [persoon A] en dat [persoon B] het pand in een andere periode heeft bewoond, maar nu [appellant] niet heeft betwist dat [persoon B] het pand heeft bewoond en dat hij een voorname persoonlijkheid was, heeft het college zich op het standpunt kunnen stellen dat het pand is bewoond door een voorname persoonlijkheid en daaraan cultuurhistorische waarde ontleent. Nu voorts het pand hoofdzakelijk is aangewezen vanwege zijn uiterlijke verschijning en niet vanwege het interieur, is de datering van het keldergewelf van ondergeschikt belang.

2.8.3. Het betoog faalt.

2.9. [appellant] betoogt dat het college zijn belang onvoldoende heeft meegewogen bij het besluit tot aanwijzing van het pand als gemeentelijk monument.

[appellant] voert daartoe aan dat uit de deskundigenrapportage van Diederien volgt, dat de natuurstenen elementen, die door het college als bijzonder onderdeel zijn aangemerkt, van slechte kwaliteit zijn. Een subsidie voor het herstellen van deze elementen kan niet worden verkregen, nu het door de gemeente daarvoor gereserveerde budget op is. Daar komt bij, dat het college niet reageert op zijn voorstel over het realiseren van een andere historisch verantwoorde toegang.

[appellant] voert verder aan, dat het college ter bescherming van het exterieur van het object had kunnen volstaan met een aanwijzing als beschermd stadsgezicht als bedoeld in de Monumentenwet 1998.

[appellant] voert ten slotte aan, dat geen van de omliggende panden is aangewezen als gemeentelijk monument.

2.9.1. Bij sloop of verandering van een pand in een beschermd stadsgezicht, is, anders dan bij een beschermd gemeentelijk monument, geen monumentenvergunning krachtens de Monumentenverordening is vereist, zodat de aanwijzing van het gebied tot beschermd stadsgezicht als bedoeld in de Monumentenwet 1998 een minder verregaande bescherming biedt dan de aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument op grond van de Verordening.

Niet is gebleken dat de gevolgen van de aanwijzing voor [appellant] onevenredig zijn in verhouding tot de met die aanwijzing gediende belangen. Daarbij is van belang dat het college een groot gewicht kon toekennen aan het algemeen belang bij het behoud van het pand. Dat de natuurstenen elementen van slechte kwaliteit zijn, en dat een subsidie voor het herstellen van de natuurstenen elementen niet kan worden verkregen, maakt niet dat het college om die reden moest afzien van de aanwijzing. Daarbij is van belang dat het college ter zitting zich op het standpunt heeft gesteld dat het verlenen van een monumentenvergunning voor het stucen van de natuurstenen elementen past bij het historisch tijdsbeeld en dat het college bereid is om nader met [appellant] in overleg te treden over het realiseren van een door [appellant] gewenste historisch verantwoorde toegang.

Het college heeft in redelijkheid het algemene belang dat is gediend bij het aanwijzen van het object als gemeentelijk monument kunnen laten prevaleren boven de belangen van [appellant].

Annotatie

1. De aanwijzing van een pand als beschermd monument – in dit geval een gemeentelijk monument – wordt door de eigenaar van zo'n pand meestal niet met gejuich begroet. Het besluit tot aanwijzing wordt in rechte dan ook dikwijls bestreden, maar zelden met succes. Dat aanwijzingsbesluiten niet vaak door de bestuursrechter worden vernietigd, hangt samen met het feit dat aan de aanwijzing in de regel een advies van een commissie van deskundigen op het gebied van de monumentenzorg ten grondslag ligt. Aan dat advies mag door het aanwijzende bestuursorgaan en de bestuursrechter een groot gewicht worden toegekend. Dat ligt anders als het deskundigenadvies feitelijke onjuistheden bevat (bijv. ABRvS 23 september 2009, nr. 200809325/1/H2, met name r.o. 2.5.1; zie in dit verband ook art. 3:9 Awb). Op het punt van de feitelijke onjuistheden springt de onderhavige zaak in het oog. In eerste instantie blijkt het advies van de monumentencommissie wel erg veel feitelijke onjuistheden te bevatten. Dat verwondert ook niet als we lezen dat het advies betrekking had op 231 aan te wijzen panden (r.o. 2.4.1). Van een zorgvuldige advisering – op het individuele als monument aan te wijzen object toegespitst – kan dan mijns inziens per definitie geen sprake zijn. In deze zaak zijn de feitelijke onjuistheden weliswaar in een later stadium naar aanleiding van door appellant ondernomen (juridische) actie hersteld, maar de vraag is hoe het staat met de zorgvuldigheid van de besluitvorming omtrent de aanwijzing van die 230 andere panden. Voor zover een aanwijzing als monument daadwerkelijk plaatsvond op basis van het in dezen gewraakte deskundigenadvies, valt bepaald niet uit te sluiten dat in de redengevende omschrijving van die monumenten feitelijke onjuistheden staan over de te beschermen monumentale waarden. In dat verband is ABRvS 23 februari 2011, nr. 201006212/1/H2 saillant. In die zaak gaat het om een ander pand in dezelfde gemeente. Voorts komt hetzelfde 'generieke' monumentenadvies d.d. 13 mei 2008 aan de orde en constateert de Afdeling eveneens opvallende feitelijke onjuistheden.

2. Als het besluit tot aanwijzing als beschermd monument niet bij de bestuursrechter wordt aangevochten, dan wordt

dat besluit onherroepelijk. Dat geldt dan ook voor de redengevende omschrijving die feitelijk is gekoppeld aan het aanwijzingsbesluit. In de redengevende omschrijving moeten namelijk de redenen worden vermeld op grond waarvan het pand als (gemeentelijk) beschermd monument is aangewezen. Hoewel de Monumentenwet 1988 (de uitspraak spreekt overigens abusievelijk over de Monumentenwet 1998) het begrip 'redengevende omschrijving' niet kent, bleek het belang van die figuur al eerder. Ik verwijs met name naar ABRvS 25 november 2009, nr. 200900638/1/H2, AB 2010, 129. In die uitspraak oordeelde de Afdeling dat de (afwijzende) beslissing op een verzoek van een belanghebbende om de redengevende omschrijving te wijzigen, een besluit is in de zin van artikel 1:3 Awb. Belangrijk argument voor de Afdeling om een besluitkarakter aan te nemen was dat een deugdelijke redengevende omschrijving niet alleen van belang is ten tijde van de aanwijzing als monument (als motivering van de aanwijzing, zoals in de onderhavige casus) maar vooral ook in de periode daarna. De redengevende omschrijving fungeert namelijk als toetsingskader bij de beslissing op een aanvraag om omgevingsvergunning die strekt tot wijziging (of sloop) van het beschermde monument. Dat belanghebbenden in een procedure tegen een besluit tot aanwijzing van een monument zwaar tillen aan de inhoud van de redengevende omschrijving, is dus alleszins verklaarbaar en legitiem.

Tonny Nijmeijer

12-96

ABRvS 27 juni 2012, nr. 201008988/1/R3 (Oss/bestemmingsplan 'Buitengebied Oss-2010') (LJN: BW9531)

In verband met een wijzigingsbevoegdheid voor het vergroten van bouwvlakken zonder de aanduiding 'intensieve veehouderij' ten behoeve van de neventak intensieve veehouderij had een m.e.r. moeten worden gemaakt. Dat in het kader van het reconstructieplan in 2005 een m.e.r. is gemaakt en dat in dit plan voor de mogelijkheden voor intensieve veehouderij hierbij is aangesloten, neemt deze plicht niet weg, nu de wettelijke verplichting om een plan-m.e.r.